

UPPVIDINGE FÅGELKLUBB

informerar

Våren 2016

Ansvarig utgivare och redaktör: Rolf Lilja

Bidrag till tidningen skickas

per E-post eller brev till

Hemsida: www.uppvidingefagel.se

Rolf Lilja, Sjösåsvägen 16,

E-post: uppvidingefagel@gmail.com

360 42 BRAÅS

Klubbtidningen utkommer med två nummer

Nästa nummer

per år. Den finns även att läsa på hemsidan

kommer ut hösten 2016

under fliken Arkivet - Klubbtidningen

Årets Uppvidingefågel

För femte året presenterar Uppvidinge Fågelklubb en fågelart som vi ska hålla lite extra uppsikt på. Vi har i år valt att presentera en art som tyvärr har minskat i antal, men som kan observeras i hela vårt verksamhetsområde. Den som blir 2016 års fågel i Uppvidinge är tornseg-lare.

Det latinska namnet är *Apus apus*.

Släktnamnet *Apus* betyder "fotlös".

Tornseglaren som fram till 1980 kalla-des tornsvala tillhör familjen seglare och har i mycket hög grad anpassat sig till ett liv i luften. Vingarna är mycket långa och smala, också handpennorna mycket långa. Fjädrarna är styva och glatta. Alla fyra tårna är riktade framåt, varför tornseglaren inte kan sitta till exempel tvärs över en gren utan i stället slår till på lodräta, skrovliga ytor. Torn-seglaren är svartaktigt gråbrun, med undantag från en vitaktig fläck på strupen, som dock är svår att urskilja i flykten. Den svarta näbben är lätt nedåtböjd, mycket kort, baktill mycket bred och kluven ända upp under ögonen. När

man ser fågeln högt upp mot himlen tycks den inte så stor och kroppen är bara 18-19 cm. De lieformade vingarna har däremot ett imponerande vingspann på ungefär 42-44 cm. Det mest typiska lätet är det höga, gälla och entoniga, ofta upprepade "srii srii", som till och med kan överrösta stadens trafiklarm.

Lätet hörs särskilt tydligt under kvällar i juni-juli, då de i stora flockar i kör ger ifrån sig skrik samtidigt som de flyger tätt över hustaken.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	SIDA
Årets Uppvidingefågel	1
Bygg en tornseglarholk	3
Ur svarta storkens historia i Småland	4
Besök vid ett svartstorkbo	7
Kungsörn i Kronobergs län 2015	8
Bra vår för kungsörn i länet 2016	12
Vandring i Singelstorps naturreservat	13
Fågelklubbens årsmöte 2016	14
Exkursioner och aktiviteter sommaren 2016	15
Kontakt- och adressuppgifter till styrelsen	16

Tornseglaren är hålbbyggare och lägger sitt bo så att den inte behöver flyga uppåt från det, d.v.s. det läggs så pass högt och fritt att fåglarna kan glida ned från boet och på så sätt direkt få luft under vingarna. Det måste också finnas en fri inflygningssträcka så att fåglarna kan sikta in sig på boet när de kommer inflygande med hög hastighet.

ger tornseglarna ofta mot vinden för att nå ovädrets baksida och därefter återkomma när vädret blivit bättre. De vuxna fåglar som inte flyger undan har också möjlighet att klara sig. De har nämligen förmåga att försjunka i ett dvalliknande tillstånd och kan ligga så utan mat i omkring 4-5 dygn. Denna förmåga är ännu mer utpräglad hos ungarna, som

Tornseglare, årets Uppvidingefågel. Foto Thomas Hultquist

Thomas Hultquist

En fågel som är så extremt anpassad till ett liv i luften som tornseglaren och som tar all sin föda i luften måste helt naturligt vara mycket känslig för vädrets växlingar. Under perioder med regn, kyla och blåst kan det därför gå dagar utan att den får tag på någon föda, än mindre lyckas den samla in så mycket att det räcker även till ungarna. För andra fåglar av denna storlek skulle en fasta på flera dagar bli ödesdiger för både ungar och föräldrar. Tornseglaren har emellertid på många sätt anpassat sig till de växlande näringsbetingelserna. Ett särskilt intressant exempel på detta är de så kallade väderflyttningarna. När dåligt väder är i annalkande fly-

på så sätt kan klara sig utan mat och utan vård från föräldrarna i 10-12 dagar. Detta gör att tornseglarungarna, som dessutom föds mycket hjälplösa, stannar ovanligt länge i boet. När de väl flyger ut, är de nya tornseglarna emellertid mycket avancerade och genast redo att vistas i luften större delen av dygnet och att helt försörja sig själva. Beroende på väderleken och tillgången på insekter varierar ungarnas boperiod starkt. Tider från 30 dagar upp till 60 dagar har rapporterats.

En av sommarens bästa upplevelser är väl att få sitta utomhus i kvällningen och se när en flock tornseglare drar fram över hustaken. Nog känns det som

att de är ”lyckliga” och enbart gör det som en lek.

Tyvärr är detta en upplevelse som vi kanske kommer att få se mindre av i framtiden då den kraftigt minskat i antal.

Nedanstående oroande utveckling är hämtat ur ”*Green, Lindström & Haas. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling, årsrapport för 2015*”:

Förvisso lite uppåt under 2015 jämfört med 2014, men tornseglaren är ändå en av de arter som minskat allra mest i landet under 2000-talet. Beståndet har de senaste 15 åren i princip halverats. Minskningen har fortsatt under de senaste tio åren och sker både i norr och söder, men mest i norr.

Ingen vet riktigt vad detta beror på, men det har spekulerats kring om det kan handla om brist på boplatser i och med att fler gamla tornseglarvänliga tak försvinner och ersätts med tak utan bomöjligheter för seglare.

Vi hoppas nu få in många rapporter från medlemmarna. Bäst är om du själv rapporterar i Artportalen, men i annat fall kontakta någon i styrelsen (se sista sidan) eller maila dina observationer till uppvidingefagel@gmail.com. Om du har berättelser eller du har jämfört antal häckande tornseglare förr och nu vore det också intressant att få ta del av.

Med tanke på ovanstående dystra siffror känns det extra viktigt att sätta upp holkar och på så sätt underlätta vid häckningen. Till hjälp följer här ett förslag från Erik Arbinger på hur en tornseglarholk kan se ut.

Material

Råplanat virke 22 mm, grova sidan inåt.
Du behöver två olika sorters brädor:
22x95 och 22x195.

Tak och golv 195x340, baksida 95x340
Framsida 95x316, gavel 95x173 och 95x150

Ingångshål på framsidan 45 mm borr (borrcentrum 42 mm från korta kanten och 57 mm från undre kanten, såga sedan bort biten som är kvar till kanten)

Spika eller skruva (limma eventuellt innan du skruvar)

En skruv uppifrån ner i framstycket och en underifrån upp i framstycket nära hålet som ”gångjärn” så att framstycket kan svängas upp för rensning.

Borra ett hål ner i framstycket där en 50 mm böjd spik fungerar som låssprint.

Uppsättning

Holken ska inte sättas högt uppe under takskägget. Hellre längre ner, och en bit under hängrännan om sådan finns. Hålet måste kunna ses utifrån i horisontalplanet.

Sätt träkonsoler på husväggen.

Kolla med vattenpass att de är i plan innan du skruvar fast dem i väggen.

Lägg dit holken och skruva fast den i konsolerna underifrån.

Ur svarta storkens historia i Småland

Den småländska fågelfaunans sammansättning visar åtskilliga intressanta drag. I det stora landskapet, som ju inrymmer mycket olikartade naturtyper, mötas både nordliga och sydliga former. Några av de förra äro så pass vanliga, särskilt i Smålands höglänta, moss- och skogrika nordvästra del, att man här även med hänsyn till fågelfaunan med fog kan tala om "ett Norrland mitt i Göta rike".

Den sydligare artgruppen, som är av icke mindre intresse, har i sen tid undergått mycket stora förändringar; somliga arter ha starkt avtagit eller helt försvunnit, under det att andra invandrat och i flera fall nått en anmärkningsvärt stark spridning. Så är i all synnerhet fallet med en del vattenfåglar av den grupp som man på grund av deras förkärlek för vassrika, grunda sjöar brukar kalla "fågelsjöarter"

Fastän tillhörande de djur, som i senare tid gått tillbaka i Småland, kunna en av vår fågelvärlds större och praktfullare gestalter, den svarta storken, av ålder sägas ha haft en starkare förankring i detta landskap än i något annat. Några data ur deras historia i Småland synes därför vara av intresse,

Den tidigaste uppgiften om svartstorken i Sverige är väl den som Olaus Magnus lämnar i sin berömda, år 1555 utkomna "Historia om de nordiska folken", del 4, kap 13. Kapitlets titel lyder "Om storkar" och själva kapitelvignetten återger en vit och en svart stork. I texten heter det, att i Norden norr om 56 graders polhöjd (d v s en linje ungefär över Häl-singborg-Kristianstad) finnas endast storkar med röda näbbar och fötter, men

svarta vingar. Av medfödd instinkt, fortsätter Olaus Magnus, bygga de sina nästen hellre i träsk än på människoboningar. Att den landsflyktige svenske prelaten över huvud taget omtalar en fågel, som i det nutida Sverige är så sällsynt som svartstorken, tyder givetvis på, att den under 1500-talet måste varit långt vanligare och av befolkningen mera känd än nu. Redan ett par hundra år senare tyckes dock svartstorken ha blivit ovanligare. I Linnés år 1746 utkomna "Fauna Svecica" heter det helt kortfattat om "Odenswalan": "förekommer sällsynt i Småland". Det förefaller alltså som om Linné då endast kände svartstorken från sitt eget hemlandskap. I sina några år senare hållna föreläsningar över djurriket betecknar han emellertid svartstorken blott som "en sällsynt fogel" utan närmare angivande av dess förekomst.

I den faunistiska litteraturen kan man utläsa, att i hela landet omkring 40 boplatser för svarta storken varit kända från och med 1840-talet intill nuvarande tid. Av dessa komma ungefär hälften på Småland. Kronobergs län med minst 8 st. synes ha haft de flesta, Jönköpings och Kalmar län med vardera 5 á 6 st. något färre. Närmast efter Småland kommer Skåne med omkring sju boplatser under loppet av samma tid. Att svartstorken i forna tiders Skåne liksom i Småland varit känd och uppmärksammad av befolkningen visar ett flertal i båda landskapen befintliga Ortsnamn, vari hans gamla namn, odinsvala, ingår. En summarisk översikt av svartstorkens småländska häckplatser visar följande: I Jönköpings län har häckning förekommit i Rydaholms socken både på 1870-talet – då på Hjälm-sänga säteri – och så sent som 1915, i Voxtorps socken på

Eds skog mellan sjöarna Flåren och Furén på 1870-talet, i Skärstad socken på Lyckås ägor mellan Gränna och Jönköping omkring 1880 samt i Bottnaryds socken på Gunnarsö skog invid Dummemosse någon gång på 1880-talet. Också enligt en uppgift från 1850-talet skulle svartstork då ha häckat vid mos-

sen, vars natur med många i omgivande skogsmark djupt inskjutande kärrarmar utan tvivel varit mycket passande för denna art.

I Kronbergs län uppges svartstorken haft flera häckplatser i trakten kring Växjö på 1840-talet. Troligen inom

Svart storkbo från Stengårdsholma kronopark i Hälleberga sn. Beboddes sista gången 1909 då äggen hittades nedfallna (eller nedkastade?) under boet. Foto: E. Wibeck.

Hjortsberga (men möjligtvis i Mistelås eller Rydaholms) socken låg ett bo, som blev funnet under ett vargskall 1841, och från samma socken uppges häckning ha förekommit också 1843. I Hovmantorps socken fanns en boplat, i Herråkra (eller möjligen Lenhovda) socken på Heda kronopark 1894 samt på Änga kronopark i Furuby socken omkring 1900. Under flera år t.o.m. 1909 häckade svartstorken slutligen i en stor tall på Stengårdsholma kronopark i Hälleberga socken.

Från Kalmar län omtalas – utan uppgift om boplatserna – häckning dels på 1840-talet, dels år 1856. Under tre olika tidsperioder uppges svartstorken ha häckat på Strömserums gods skogar i Ålems socken – där också ett kärr sedan gammalt bär hans namn: först 1866, sedan 1918 och sist 1930-1933. Boet från 1918 låg i en gammal tall, det sist använda däremot i en ek, ej långt från utgårdens Idhult. Under minst tre år från och med 1927, då boet först upptäcktes, häckade ett storkpar på Ebbagärde kronopark ej långt från Geltorps gård i Bäckebo socken. Detta bo skall ha legat i en tall. (Uppgiften lämnad av läns-skogvaktare Einar Carlsson).

Orsakerna till det avtagande av vårt lands svartstorksstam, vilket synes ägt rum i det långa loppet, äro väl alltfjämt oklara. Liksom blåkråkan, härfågeln och stortrappen hör han till den sydöstliga artgrupp, som torde haft sitt optimum redan under vårt lands förhistoriska värmetid. Det sista århundradets omfattande avvattnings- och dikningsföretag, som i främsta rummet drabbat mädängar och gräskärr av det slag, som utgjorde svartstorkens bästa provianteringsplatser, ha väl gjort sitt till för att minska betingelserna för hans livsföring och trivsel. I samma riktning har slutli-

gen också skjutvapnens förbättring verkat samt att dessa nu blivit var mans egendom. I likhet med andra stora och ovanliga fåglar ha svartstorken stundom fällts av ett missriktat kuriositetsintresse eller blott och bart på grund av en lika primitiv som bland ungdomliga jägare utbredd lust att nedlägga ett stort och svåråtkomligt djur. Vi de förut omnämnda boplatserna för svartstork vid Ed och Gunnarsö blevo gamla fåglar eller ungar skjutna, likaså vid häckningen på Strömserum 1918. På sistnämnda ställe försvarade sig skytten med att han trott sig skjuta på en tjädertupp. I den gamle smålandsjägaren C. J. Wacklins efterlämnade anteckningar från mitten av 1800-talet berättas, att man vid ett vargskall i juli 1841 i gränstrakterna mellan Rydaholm, Hjortsberga och Mistelås socknar stötte på fyra odinsvaleungar, som ännu blott kunde lyfta sig 3 å 4 alnar högt. ”Två togos levande”, heter det, ”men slogos till döds, innan skallen slutade”. En ganska tidstypisk episod!

Även efter de sista kända häckningarna ha enstaka svartstorkar iakttagits inom landskapet, så i närheten av den gamla boplaten vid Strömserum 1934-1936 och vid Dummemosse så sent som 1944 och 1947.

* * *

Ovanstående skrevs av Edvard Wibeck och publicerades i ”Natur i Småland” som utkom 1950.

* * *

Besök vid ett svartstorkbo

Det tycks ju som att den svarta storkens högborg en gång har varit Småland. Frågan är väl om någon i framtiden får uppleva en häckning av svart stork i vårt område. Kanske får vi nöja oss med att uppleva en häckning via Erik Rosenbergs berättelse i "Fåglar i Norden, del 1":

Boplatsen var som vanligt i avlägsnast möjliga läge från bebyggda trakter. Stor grov skog, kärr i närheten och sjöstränder inom halvmilshåll. Det var med stor spänning jag låg gömd i ett tätt gransnår i skogen och kikade vad som skulle hända i svartstorkens bo. Redan föregående afton hade jag vaktat, men utan att någon av de gamla visade sig. Nu bräckte en ny julidag. Rödhakarna

knäppte inne i grandunklet, och snart blev det allt fler tisslande och tasslande röster som hör årstiden till i skogen. Nötkråkans metalliska krax började ljuda än här, än där, men det var omöjligt att få se en skymt av henne. Solen kom över trädtopparna, och smågranarna, ännu våta av nattens åskregn, illuminerades av lysande gröna och röda stjärnor i motljuset. De tre storkungarna, ännu delvis duniga och till stor del vita, reste sig upp ur balen och började spatsera omkring på sina långa ben på bokanten. Det väldiga storkboet var byggt i en grov tall, besynnerligt placerat ute på en gren väl två meter från stammen. Så bygger emellertid gärna svartstorken, som på grund av storlek och vingbredd måste ha ett rätt betydande utrymme för in- och utflygning. Formen var som en stor flack korg, sammansatt av rätt fint

ris och med en rätt liten bale i mitten av grön husmossa. Höjden över marken var omkring åtta meter.

Ungarna blev snart livliga, gick runt på bokanten, plockade på fjäderskruden och pillrade loss dun, både på sig själva och – stundom – på sina syskon. Ett par gånger gick någon baklänges ut på bokanten för att uträtta sitt tarv. Gräset på en stor plätt under boet var alldeles vitkalkat av spillning.

Plötsligt stelnade ungarna till, tittade uppåt och vred halsarna i takt, samtidigt som de lät höra ett gnisslande *jibb-jibb jibb-jibb jibb-jibb ...* Därpå lade de sig »på knä», intog en »ödmjuk» ställning med nedböjd näbb och fortsatte under bugande rörelser att utstöta det taktmässiga kvillret. Vingarna

Svart stork. Foto: B von Hedenström
Bilderna hämtade från "Våra fåglar i Norden" av Kai Curry-Lindahl, 2 uppl 1959

hölls utbredda och svängdes upp och ned i böljande takt. Så hördes vingsus, och så svartnade det till mellan stammarna. Ögonblicket efter stod gammelstorken på bokanten – Odensvalan i den svenska skogen, en fantastisk syn! Vilken ståtlig hållning, vilken praktfull, i metalliskt rött och grönt skimrande skrud, vilken väldig dolknäbb, röd som blod, och sådana stylthöga ben sedan, blänkande som nyfernissat röda! Synen var fullkomligt överväldigande – uppstoppade exemplar och burfåglar ger ingen föreställning om denna fågels prakt.

* * *

Detta var Erik Rosenbergs målande beskrivning av sitt möte med svarta storken. Vi som brukar gå omkring i Uppvidingeskogarna har kanske också stått under en grov tall i närheten av ett kärr och i drömmarna tänkt tanken att kanske, kanske.

Från början av 1900-talet till idag har mycket stora förändringar skett i de småländska skogarna. Förändringarna kan sammanfattas med att skogsmarksareal, slutenhet, virkesvolym och tillväxt har ökat, medan naturvårdskvaliteter i form av gamla och grova träd, död ved och brandpåverkan minskat kraftigt. Även strukturer som luckighet, öppnare skogar och våtmarker, vilka är viktiga för många idag trängda arter, har minskat kraftigt. Vi kanske behöver sätta oss ner och fundera över ett gammalt indianskt ordspråk: *"Tänk sju generationer framåt inför varje viktigt beslut"*

Rolf Lilja

Kungsörn i Kronobergs län 2015

Vi håller just nu på med årets inventeringsarbete men här kommer en sammanställning av förra årets inventering i länet:

Kronobergs Ornitologiska Förening fick även 2015 uppdraget från Länsstyrelsen Kronoberg att inventera kungsörnen. På många håll i landet tycks kungsörnen detta år haft ett relativt gott resultat med flera lyckade häckningar och flygga ungar. Från Norrland ryktas till exempel om resultat över medelvärdet och i Jönköpings län har lyckade häckningar konstaterats vid två nya bon. I Kronobergs län finns dessvärre inga rapporter om flygga ungar, däremot noterades fyra aktiva revir och en samlad bild som tyder på att arten behåller sin status jämfört med tidigare år och varken ökar eller backar.

Uppdrag och genomförande

Under februari-mars 2015 har spelflygsinventeringar genomförts från tio av Länsstyrelsen förutbestämda inventeringspunkter i Uppvidinge, Lessebo, Älmhult och Ljungby kommuner. Under sommarhalvåret har också uppföljning skett i de aktiva reviren, med mål att lokalisera mattiggande eller flygga örningar.

Totalt har 14 av föreningens medlemmar deltagit och redovisat 148 timmars inventeringstid.

Tyvärr medförde brist på intresserade inventerare att någon spelflyginventering aldrig genomfördes i Växjö kommun. Någon inventering har inte heller

genomförts i Tingsryd, Markaryd och Alvesta kommuner.

Aktiva revir

Fyra aktiva kungsörnsrevir har konstaterats. Av dessa finns två i Älmhults kommun, ett i Uppvidinge och ett i Lessebo kommun. Tre av dem är sedan flera år tillbaka kända och har i några fall även lyckats producera flygga ungar.

Under 2015 noterades däremot inget som tyder på att några kungsörnsungar ska ha kommit på vingarna i något av reviren. Liksom tidigare år påbörjade det ena kungsörnspar i Älmhults kommun häckning. Ruvande fågel observerades, men av någon okänd anledning avbröts häckningen, precis som under tidigare år, och örnarna tycks ha försvunnit från häckplatsen.

som resultat. Misstankar finns att paret kan ha använt sig av alternativa bon i området. Tyvärr genomfördes bara en dags eftersökt på sommaren, med mål att upptäcka flygga ungar.

Årets överraskning är paret som under våren observerades i gränstrakterna mellan Lessebo kommun och Kalmar län. Tyvärr är det aktuella området flackt och täckt av täta skogar, vilket säkert bidrog till att vi inte lyckades lokalisera revirets kärna. Den uppgiften tillhör de viktigare under 2016.

Möjliga revir

Två möjliga kungsörnsrevir har dessutom noterats under året. Par har setts under häckningstid, men inte med sådana tidsintervaller att aktivt revir kan konstateras. Det ena av dessa finns i Uppvidinge och kan mycket väl vara iden-

Kungsörn. Foto Kent Öhrn

I Uppvidinge kommun finns alltså ett gammalt kungsörnspar i samma område som det kända boträdet blåste ner 2013 och där det genomfördes en lyckad häckning 2012 med två flygga ungar

tiskt med något av de par som under tidigare år rapporterats på annat håll i kommunen.

Även i Växjö kommun finns ett troligt revir. Uppgifterna bygger på andra-

handsuppgifter som styrks av fotodokumentation och som visar två fåglar. Iakttagelserna är särskilt spännande eftersom det för något år sedan noterades såväl en gammal som en subadult kungsörn i ungefär samma område.

Från gränsområdena mellan Kronobergs- och Hallands län saknas uppgifter som verifierar förekomsten av aktivt eller troligt revir. Däremot finns observationer av ett gammalt kungsörnspar i mars, vilket indikerar att det par som tidigare år häckat i trakten, alltså fortfarande kan finnas kvar.

Övriga observationer

Under året har även flera kungsörnar setts som av allt att döma inte varit sträckande fåglar. Exempel på detta är en högsommarobservation av en subadult fågel i Alvesta kommun. Under tidig höst iakttogs också en 1-k fågel respektive en adult fågel i samma område. Anmärkningsvärt och spännande är också den adulta kungsörn som under

mars sågs två dagar i rad på gränsen mellan Växjö och Uppvidinge kommuner.

Till örngruppen har det också kommit in rapporter flera privatpersoner. Observationerna har ännu inte kunnat verifieras och kvalitetssäkras på ett tillfredställande sätt, men gäller iakttagelser från Alvesta kommun, Uppvidinge kommun och Älmhults kommun utanför de områden som nämnts ovan.

Kungsörn i övriga Småland och södra Sverige

Kent Öhrn, Kungsörn Sverige, rapporterar om två lyckade häckningar som genomfördes i nya bon i västra **Jönköpings län**. Båda paren fick ut en unge vilka sågs kretsa över hemmamarkerna i slutet av augusti. I övrigt fanns adulta par i ytterligare två revir i västra delarna av Jönköpings län.

Smålands tålmodigaste örninventerare bör vara de i **Kalmar län** som för tredje

Kungsörn. Foto: Kent Öhrn

året blev utan framgång i den delen som hör till Småland (länet omfattar även Öland). Potentiella områden bevakades från söder till norr, och enstaka örnar sågs, men par kunde inte bekräftas.

Så här ser det ut i övriga områden i södra Sverige:

Skåne: 8 besatta revir, 8 häckningar, 5 lyckade häckningar, 6 ungar.

Halland: 2 besatta revir, ingen häckning.

Öland: 1 besatt revir, 1 misslyckad häckning.

Östergötland: 2 revir, ingen häckning

Uppland: 1 revir, 1 häckning, 2 ungar

Örebro län: 1 revir, 1 misslyckad häckning

Värmland: 4 besatta, ingen häckning

Gotland: 56 besatta revir, 31 lyckade häckningar, 35 ungar. Har haft ett mycket bra resultat 2015.

Diskussion

Trots storlek och iögonfallande utseende, är kungsörn extremt svårinventerad. Arten är mästerlig på att hålla sig utom synhåll under häcksäsongen, något som bland annat blivit uppenbart då vi under tidigare år bevakat bebodda bon och emellanåt bara fått några få, hastiga skymtar trots nästan dagslång bevakning. Kronobergs läns topografi försvårar också uppdraget. Höjder och bra utsiktspunkter saknas ofta.

Att kungsörn dessutom i många fall kan välja mellan åtskilliga alternativbon för

sin häckning, komplicerar ytterligare. Alla som letat efter rovfågelbon vet hur svåra de är att upptäcka! Hitintills, under alla år som det organiserade kungsörnsletande pågått, har bara två bon upptäckts, ett av oss själva och ett genom tips från allmänheten.

Örnens landskap befinner sig också ständigt i förvandling. Våra örnar verkar dra sig till större hyggen, vindfällor och brännor för jakt. Något som innebär att områden som varit attraktiva och ”säkra” på sikt riskerar att bli motsatsen, samtidigt som ny potentiella områden ständigt uppstår. Parallellt råder också en brist på gamla träd i landskapet som är tillräckligt grova och stabila för att bära upp ett örnbö som kan väga upp till ett ton.

När det gäller själva inventerandet, har vi också upplevt en brist på intresse. På flera platser finns potentiella örnmarker som aldrig blivit besökta av oss.

Med alla dessa faktorer i beaktande, känns det inte alls omöjligt att det skulle kunna finnas fler kungsörnsrevir än de vi upptäckt, och till och med lyckade häckningar. Mosaiken av skog, kulturlandskap, myrar, vindfällor och till och med några få uppodlade slättområden, borde passa kungsörn bra.

Arbetat med att få en mer täckande bild fortsätter under 2016. Intresserade kan kontakta Rolf Lilja, tel. 0733-107595 eller mail rolf.lilja.braas@telia.com.

Stort tack till alla som deltagit i årets räkningar. Tack också till Kent Öhrn för uppgifter om kungsörn i södra Sverige.

/ Mikael Persson och Rolf Lilja

Bra vår för kungsörn i länet 2016

Under vårvintern har KOF inventerat kungsörn på uppdrag av länsstyrelsen Kronoberg. Mycket arbete återstår för att ge en heltäckande och korrekt bild. Men vi tjuvkikar ändå på läget och konstaterar att det ser lovande ut.

- I vår har jag haft fler kungsörnsobservationer i Uppvidinge än under hela mitt liv sammantaget, säger Rolf Lilja nöjt.

Skådarkollegan Roger Jönsson är inne på något liknande. Under vårens örninventeringar bokfördes fyra par i Uppvidinge. I dagsläget pekar mycket mot att två av paren gått till häckning, medan de övriga kungsörnsparens öde är mer oklart.

- Som vanligt är våra kungsörnar extremt svåra att få kläm på. När det börjar dra ihop sig till häckning är fåglarna mycket skickliga på att dra sig undan och hålla sig dolda i skogslandet. Men vi jobbar vidare under vår och sommar och kommer förhoppningsvis att ha facit klart framåt hösten. Så här

långt har året börjat väldigt bra för Uppvidinge, berättar örngruppens Rolf Lilja.

Under våren har flera KOF-medlemmar förtjänstfullt deltagit i den kungsörnsinventering som föreningen årligen utför på uppdrag av länsstyrelsen Kronoberg. Räkningar har bland annat genomförts i Uppvidinge, Växjö, Lessebo och Älmhults kommuner. Ljungby kommun har också bevakats. Även enskilda örnobservationer har kommit örngruppen till känna. I skrivande stund lyder det preliminära resultatet så här:

Uppvidinge:

Två aktiva revir och två möjliga revir. Dessutom har två adulta fåglar setts på en plats utanför ovanstående nämnda revir. Intressant att notera är att ett område, där det tidigare funnits ett aktivt örnrevir, undgått våra besök, på grund av brist på tid/inventerare.

Växjö:

Trots att organiserade inventeringar genomförts, kvarstår alltså vårt viktigaste frågetecken: finns det något aktivt revir i kommunen? Under

Kungsörn. Foto: Kent Öhrn

flera år i rad har enstaka observationer gjorts som skulle kunna röra häckande fåglar. Fynden är ifrån ett relativt begränsat område. Även i år har två observationer av ensamma fåglar gjorts i den aktuella trakten. I dagsläget finns dock inget som pekar mot något aktivt revir. Kanske rör det sig om fåglar som drar runt i jakten på eget revir eller partner?

Lessebo:

Tyvärr har bristen på inventerare gjort att vi, så här långt, inte förmått följa upp fjorårets revir i önskad omfattning. En observation av en yngre fågel finns från det aktuella området. Under häckningstid har också en iakttagelse gjorts av kungsörn på andra sidan länsgränsen, vilket gör trakten fortsatt högtintressant.

Alvesta:

En adult fågel har noterats under häckningstid. Platsen för fyndet är sedan tidigare okänd och väcker förhoppningar om att det även kan finnas ett aktivt revir i Alvesta kommun.

Ljungby:

Inga aktiva revir är rapporterade från kommunen, men vid ett tillfälle har två kungsörnar setts tillsammans. Observationen är gjord under häckningstid. I övrigt gjordes under våren förhållandevis många kungsörnsobservationer av främst yngre fåglar. Flera av dessa sågs i lämpliga häckmiljöer för arten.

Älmhult:

Uppgifter pekar mot att det ena av våra kända par har gått till häckning. Däremot saknas, så vitt vi vet, obser-

vationer från revir två. Under våren har också flera observationer gjorts av ensamma kungsörnar på andra håll i Älmhults kommun.

Tingsryd:

Inga rapporter pekar mot något aktivt revir i kommunen.

Markaryd:

Även i Markaryds kommun saknas observationer som pekar mot något aktivt kungsörnsrevir.

Rapportera kungsörn!

Hjälp gärna till med KOFs kartläggning av länets örnar. Om du upptäcker kungsörn under häckningstid, skydda gärna dina observationer på Artportalen genom att lägga in dem som dolda (gäller även adulta fåglar året runt). Du kan också kontakta örngruppens talesperson Rolf Lilja rolf.lilja.braas@telia.com.

En utförligare rapport av kungsörnsinventeringen 2016 kommer att publiceras i kommande nummer av medlemsbladet

/Mikael Persson

Vandring i Singelstorps naturreservat

Singelstorps fly är ett av tjugo naturreservat i Uppvidinge kommun. Det ligger öster om Lenhovda och är ungefär 200 ha stort. Det består av myrmark, gammal tallskog och mitt i ligger Singelstorps göl.

Växtkraft. Foto Ulf Arfvidsson

Den 2 april samlades en liten skara av 7 personer och en hund vid parkeringen för att gå runt den markerade stigen. Ledare för vandringen, som ordnades i Uppvidinge fågelklubbs regi, var Torbjörn Gustafsson. Stövlar på beordrades och fikaryggsäcken på ryggen. Bofinken sjöng för fullt från trädkopparna. Vi hörde tranor trumpeta på avstånd. Dubbeltrast och taltrast hälsade våren och orrarna spelade en bit bort. Högar av grankottar på marken visade på att hackspettar kalasat. På den lilla gölen simmade knipor och gräsänder. Delvis går stigen på en rullstensås och där var det lätt att ta sig fram, och på en del sträckor finns det utlagda spänger. På ett ställe låg plankorna under vatten och vitmossa, och man fick känna sig för noga var man skulle sätta fötterna. Bredvid plankan var det bottenlöst, vilket konstaterades när en av vandrarna halkade av spångbrädan och fick hjälpas upp, våt upp över knäna. Det är inte re-

kommendabelt att gå ensam så länge spängerna ligger osynliga under vattenytan.

Området har många gamla tallar, både stora och små, de flesta troligen mycket gamla och mer eller mindre torra. Ett par har snurrat ett varv innan de fortsatt växa uppåt.

Fikat smakade bra inne i tallskogen och en trevlig pratstund fick vi.

Tack för en skön morgon- och förmiddagstur.

/Marianne A, som fick dras upp ur dyn

Uppvidinge Fågelklubbs årsmöte 2016

Årsmötet för året hölls som vanligt i PRO-lokalen i Lenhovda. Drygt 20 medlemmar hade mött upp. Ordförande för mötet var Göran Carlsson och sekreterare Rolf Lilja. Klubbens ekonomi är

bra med nästan 34 000 kronor i kassan och årets resultat var drygt 7 000 kronor plus. Barbro Loborg avgick ur styrelsen och till ny ledamot valdes Staffan Jonasson, Målerås. Övriga val blev genomgående omval.

Ordf Göran Carlsson tackar föreläsaren Tobias Ivarsson.
Foto: Ulf Arfvidsson

Efter mötesförhandlingarna blev det fika och lottförsäljning. Glaspjäser, böcker, fågelmat och choklad delades ut som vinster.

En naturguide för Uppvidinge kommun är snart klar för utgivning och en av författarna, biolog Tobias Ivarsson, visade vackra bilder och berättade om allt fantastiskt som finns att upptäcka i kommunen. Tobias tillsammans med Mikael Persson har besökt naturreservat och andra speciella biotoper i Uppvidinge och hittat många säregna arter och naturtyper. Vi ser verkligen fram emot att boken ska bli färdig och att få använda den vid kommande utflykter.

Återstående exkursioner/aktiviteter sommaren 2016

Söndag 29 maj 2016

Fira Mors Dag i Våraskruv. Ett vårbesök i Våraskruvs naturreservat lämnar ingen oberörd. I år har vi dessutom möjlighet att studera resultatet av den naturvårdsbränning som Länsstyrelsen genomförde i skogsdelen av reservatet under 2015. Vi vandrar runt i området och tittar på den överdådiga ängsfloran och effekterna av naturvårdsbränningen i skogen.

Samling vid parkeringsplatsen (se skyltning från vägen Åseda-Älghult eller Lenhovda-Älghult). Vi samlas vid parkeringen kl. 14.00 och beräknar hålla på till ca kl. 17.00.

Ledare: **Rolf Lilja. Tel: 0733-10 75 95**

Söndag 3 juli 2016

Vandring i kulturlandskap. Vi besöker Bihult och Love Eriksen guidar oss och berättar om arbetet med att hävda och återskapa ett kulturlandskap i skogsbygd. Tillsammans upptäcker vi naturens mångfald bland slåtterängar och trädgårdsgårdar.

Samling vid Bihult kl. 14.00 (följ skyltning från Herråkra, Uppvidinge kommun). Vi beräknar hålla på till kl. 17.00

Ledare: **Love Eriksen. Tel: 073-18 25 031**

Lördag 6 augusti 2016

Detta är en exkursion som anordnas av Naturskyddsföreningen, Lessebo och ingår i Länsstyrelsens "Naturutflykter i Kronoberg 2016"

Utflykt till den restaurerade sjön Lilla Attsjö. Vi vandrar på vägen längs med sjökanten mellan de två fågeltornen och tittar efter intressanta blommor och örter. Guide är Uno Pettersson. Ta med fikakorg och/eller korv att grilla. Vi fixar ved till grillen.

Vandringen är 1,5 – 2 km. Ta gärna med flora och lupp.

Samling vid parkeringen Lilla Attsjö kl. 09.00

Kontakt: **Heléne Stråth Tel: 0474-29714 eller Uno Pettersson 070-588 56 14**

Ibland händer det att en exkursion måste ställas in på grund av extremt dåligt väder eller någon annan oförutsägbar händelse. Om du blir osäker angående någon aktivitet tag kontakt med ansvarig ledare. Vi kommer dessutom att meddela ev ändringar på vår hemsida www.uppvidingefagel.se

Uppvidinge Fågelklubb

Sjösåsvägen 16, 360 42 BRAÅS

STYRELSE:

Ordförande: Göran Carlsson

Ringvägen 14, 360 75 ALSTERMO

E-post: goran.elisabeth@telia.com

Tfn 0481-615 33 Mob 070-2321235

Vice ordförande: Love Eriksen

Bihult 1, 360 73 LENHOVDA

E-post: love.eriksen@hek.lu.se

Mob 073-1825031

Sekreterare: Rolf Lilja

Sjösåsvägen 16, 360 42 BRAÅS

E-post: rolf.lilja.braas@telia.com

Tfn 0474-307 16 Mob 0733-107595

Vice sekreterare: Marianne Arfvidsson

Lejens väg 24, 360 42 BRAÅS

E-post: marianne@kronobergare.se

Tfn 0474-304 63 Mob 070-2705503

Kassör: Jonny Svensson

Nålgatan 3, 364 31 ÅSEDA

E-post: jonny.svensson@netatonce.net

Tfn 0474-715 25 Mob 076-1063668

Ledamot: Torbjörn Gustafsson

Holmahult Gården, 360 73 LENHOVDA

E-post: tg@globalnet.net

Tfn 0474-240 45 Mob 010-4716157

Ledamot: Staffan Jonasson

Voltgatan 10, 380 10 MÅLERÅS

E-post: staffanirene@telia.com

Tfn 0481-312 36 Mob 070-6031236

REVISOR

Lars Wähämäki, Åsedavägen 11, 360 76 ÄLGHULT

MEDLEMSAVGIFT 2016

Över 20 år 50:- Under 20 år 10:-

Familjemedlemmar 10:-

Vårt bankgironr är 5649-6755